

รายการที่ 1 มนุษย์กับสังคม

โดย อ.วราภรณ์ ตันติวิวัฒน์
สถาบันกวดวิชา Pinnacle

สัตว์โลก - สัตว์สังคม

ความเหมือน	ความแตกต่าง
1. ต้องการอาหาร น้ำ อากาศ สืบพันธุ์	1. มีร่างกายตั้งตรง สัตว์โลกโดยทั่วไปจะขนานกับพื้นโลก
2. คล้ายบรรพบุรุษ	2. มีดวงตาด้านหน้าทั้ง 2 ดวง
3. ต่อสู้เพื่อความอยู่รอด	3. ใช้มืออย่างมีประสิทธิภาพ
4. ปรับตัวเข้ากับธรรมชาติหรือสภาพแวดล้อมได้	4. มีสมองที่ใหญ่กว่า สามารถสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ สร้างความก้าวหน้าที่สัตว์ทำไม่ได้

ตัวอย่างข้อสอบ	ตัวอย่างข้อสอบ
มนุษย์และสัตว์มีความเหมือนอยู่หลายด้าน ยกเว้นข้อใด	สิ่งที่มนุษย์แตกต่างจากสัตว์มากที่สุด คืออะไร
1. ความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม	1. ลักษณะคล้ายบรรพบุรุษ
2. ความสามารถในการถ่ายทอดพันธุกรรม	2. ความสามารถในการใช้และสร้างสัญลักษณ์
3. ความสามารถในการแสวงหาอาหารเพื่อการอยู่รอด	3. สัญชาตญาณการเอาตัวรอด
4. ความเป็นอิสระในการดำรงชีวิต	4. ความสามารถในการสร้างสมาชิกใหม่

สัตว์สังคม มีลักษณะสำคัญ คือ

1. อยู่รวมเป็นกลุ่ม
2. มีการกระทำระหว่างกัน (Social Interaction) (การแบ่งงานกันทำ)

** มนุษย์ต่างจากสัตว์สังคมอื่น = มีการจัดระเบียบที่ชัดเจนกว่า → วัฒนธรรม

ตัวอย่างข้อสอบ

ข้อใดแสดงว่ามนุษย์แตกต่างจากสัตว์สังคมชนิดอื่นมากที่สุด

1. มนุษย์แบ่งงานกันทำมากกว่าสัตว์
2. มนุษย์พึ่งพาอาศัยกันมากกว่าสัตว์
3. มนุษย์มีระเบียบสังคมมากกว่าสัตว์
4. มนุษย์เปลี่ยนแปลงแบบแผนความสัมพันธ์ได้มากกว่าสัตว์

ลักษณะพิเศษของมนุษย์

1. สามารถสร้างและใช้สัญลักษณ์ เช่น กิริยาท่าทาง ภาษา วัตถุ

สัญลักษณ์ที่สำคัญ คือ ภาษา

สัญลักษณ์จึงเป็นความสามารถพิเศษของมนุษย์

สัญลักษณ์มิได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เกิดจากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการที่เรียกว่า **กระบวนการ
ขัดเกลาทางสังคม (Socialization)**

ตัวอย่างข้อสอบ

ข้อใดเป็นลักษณะพิเศษของมนุษย์ที่ต่างจากสัตว์ชั้นสูงอื่นๆ

1. เป็นสัตว์เลือดอุ่นที่มีมือและเท้าเป็นประโยชน์ได้มาก
2. ฉลาดที่จะเอาตัวรอดเพราะมีสมองใหญ่
3. สามารถออกเสียงเลียนแบบได้หลากหลาย
4. ติดต่อดังพันธุ์ด้วยระบบสัญลักษณ์

ข้อความเกี่ยวกับสัญลักษณ์ข้อใดไม่ถูกต้อง

1. สัญลักษณ์เป็นระบบซับซ้อนของวัฒนธรรม
2. ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทางเป็นสัญลักษณ์
3. สัญลักษณ์เป็นสื่อที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อระหว่างกัน
4. สัญลักษณ์ของวัฒนธรรมหนึ่งๆ มีความหมายชัดเจนไม่เปลี่ยนแปลง

2. **วัฒนธรรม** หมายถึง วิถีชีวิต แบบแผนในการดำเนินชีวิตที่สืบทอดมาเป็นเวลานาน เป็นสิ่งที่มนุษย์
สร้างสรรค์ขึ้น

กลุ่มคน หรือกลุ่มสังคมจะดำรงอยู่ได้ต้องทำหน้าที่หรือกิจกรรมหลายด้าน เช่น การเมือง เศรษฐกิจ
การศึกษา แบบแผนการดำเนินชีวิตหลายแบบเช่นนี้ **รวมเป็นวิถีชีวิตของกลุ่ม**

ลักษณะร่วมของวัฒนธรรม

1. ได้จากการเรียนรู้
2. เป็นมรดกทางสังคม
3. เปลี่ยนแปลงได้
4. เป็นวิถีชีวิตหรือแบบแผนดำรงชีวิต

ตัวอย่างข้อสอบ

ข้อใดสะท้อนพฤติกรรมที่ไม่ใช้วัฒนธรรมทางวัตถุ

1. การบริจาคเงินรางวัลให้แก่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า
2. การส่งกระถางดอกไม้สดเข้าประกวดในงานแสดงภูมิปัญญาไทย
3. การมอบเครื่องหมายประกันคุณภาพแก่สินค้า 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์
4. การส่งออกผลไม้ไทยได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มประเทศอาเซียน

ข้อใดแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัฒนธรรมไม่ถูกต้อง

1. วัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นมีทั้งคุณและโทษ
2. วัฒนธรรมยุคใดเป็นสมบัติเฉพาะคนยุคนั้น
3. วัฒนธรรมเป็นเครือข่ายในการปรับตัวของมนุษย์
4. วัฒนธรรมที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์จะสูญสลายไปในที่สุด

ประเภทวัฒนธรรม

- วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น สิ่งประดิษฐ์
- วัฒนธรรมทางจิตใจ เช่น ความเชื่อ ศาสนา ค่านิยม

ตัวอย่างข้อสอบ

ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของวัฒนธรรม

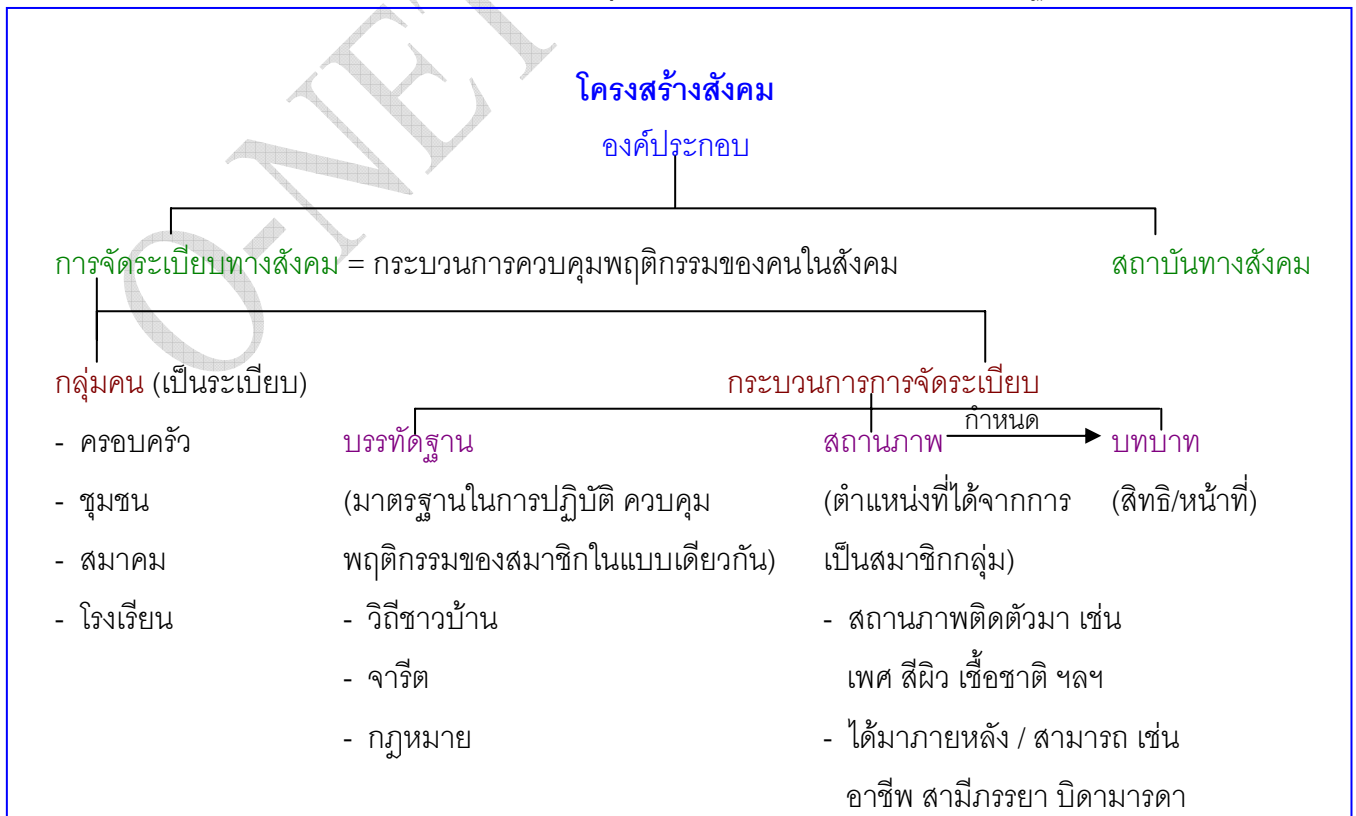
1. เกิดจากการดำรงชีวิตของมนุษย์
2. เกิดจากสัญชาตญาณของมนุษย์
3. เป็นสมบัติของคนในสังคม
4. เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้

ข้อใดคือหน้าที่ของวัฒนธรรม

1. สิ่งที่มนุษย์ต้องเรียนรู้
2. สิ่งที่เป็นมรดกทางสังคม
3. สิ่งที่มนุษย์ใช้ปรับตัวในการดำเนินชีวิต
4. สิ่งประดิษฐ์เพื่อให้มนุษย์ใช้ในชีวิตรประจำวัน

โครงสร้างสังคม - การจัดระเบียบทางสังคม

โครงสร้างสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่อยู่รวมเป็นสังคมโดยมีบรรทัดฐานเป็นตัวยึดเหนี่ยว



ตัวอย่างข้อสอบ

ความสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่มีบรรทัดฐานทางสังคมร่วมกัน เรียกว่าอะไร

1. โครงสร้างสังคม
2. แรงยึดเหนี่ยวทางสังคม
3. องค์ประกอบทางสังคม
4. สถาบันสังคม

อะไรเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการจัดระเบียบทางสังคม

1. บรรทัดฐาน สถาบัน การควบคุม
2. บรรทัดฐาน บทบาท กลุ่มสังคม
3. บรรทัดฐาน สถาบัน สถานภาพ
4. บรรทัดฐาน สถานภาพ บทบาท

ข้อใดเป็นองค์ประกอบของการจัดระเบียบสังคม

1. โครงสร้างสังคม วิถีประชา มารยาททางสังคม และขนบธรรมเนียม
2. สถานภาพ บทบาท บรรทัดฐาน และค่านิยม
3. สถาบันครอบครัว จารีต ระบบการเมือง และลัทธิความเชื่อ
4. การเรียนรู้ทางสังคม ความต้องการทางสังคม การขัดเกลาทางสังคมการควบคุมทางสังคม

ข้อใดแสดงถึงการขัดเกลาทางสังคมทางอ้อม

1. ด.ช.ดำเล่นซ่อนหากับเพื่อน
2. น.ส.วาริฎกหลงโทษเพราะทุจริตในการสอบ
3. ปู่ย่าสอน ด.ช.แดง ให้เป็นผู้มีสัมมาคารวะ
4. ตำรวจจราจรออกไปสั่งแก่นายธราชาซื้อหาผ้าฝืนกฎจราจร

ข้อใดมีลักษณะเป็นสถานภาพที่ติดตัวมามากที่สุด

1. พี่ของพ่อ
2. แม่ตัวอย่าง
3. คนทรงเจ้า
4. พ่อบุญธรรม

สถานภาพข้อใดได้มาด้วยความสามารถ

1. เขียวเป็นบุตรของแดงและเป็นนายกรัฐมนตรี
2. พลอยเป็นภรรยาของดำและเป็นแม่ของหนูเล็ก
3. เงินเป็นบุตรเขยของทองและเป็นนายธนาคาร
4. น้อยเป็นลูกของเศรษฐีและเป็นหลานของผู้มีอิทธิพล

การกระทำของบุคคลใดไม่เป็นการแสดงบทบาททางสังคม

1. ด.ช.แดงขี่จักรยานไปสวนสาธารณะ
2. ร.ต.ต.วีระจับวัยรุ่นขี่จักรยานยนต์ฝ่าสัญญาณไฟแดง
3. ด.ช.ชยันใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนทำการบ้าน
4. ครูไหวอบรมนักเรียนก่อนสอนหนังสือ

สถาบันทางสังคม

ความหมาย = แบบแผนกฎเกณฑ์เป็นแนวทางในการประพฤติ การกระทำ ความคิด เพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของสังคม

องค์ประกอบของสถาบัน

กลุ่มคน	หน้าที่	แบบแผน	สัญลักษณ์
องค์การทางสังคม - สถานภาพ บทบาท - การควบคุม - การจัดระเบียบ - ค่านิยม	เพื่อสนองความต้องการที่จำเป็น - การเลี้ยงดูบุตร - รักษาความสงบบ้านเมือง - สร้างความมั่นคง - อบรมให้มีความรู้เป็นพื้นฐาน พัฒนาประชากร - สืบสอนอยู่ในศีลธรรม	แนวทางการปฏิบัติ เช่น - บรรทัดฐาน - ความเชื่อ เลี้ยงดูพ่อแม่ - กฎหมาย ศาล - แผนการศึกษาชาติ - พิธีกรรม	- ป้ายจราจร - พระพุทธรูป

ตัวอย่างข้อสอบ

ข้อใดแสดงให้เห็นว่ามีการจัดระเบียบทางสังคมเกิดขึ้นในกลุ่มคน

1. เมื่อมีการกระทำต่อกันเป็นเวลานาน
2. เมื่อสมาชิกร่วมมือกันมากกว่าขัดแย้ง
3. เมื่อกลุ่มคนมีการกระทำระหว่างกัน
4. เมื่อความสัมพันธ์มีแบบแผน

รูปแบบพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมที่สนองความต้องการร่วมกันด้านต่างๆ เรียกว่าอะไร

1. กลุ่มสังคม
2. องค์การสังคม
3. สถาบันสังคม
4. โครงสร้างสังคม

ข้อความใดต่อไปนี้ไม่ใช่สถาบันสังคม

1. นายกรัฐมนตรี
2. พรรคการเมือง
3. สภาเกษตรกรไทย
4. ธนาคารแห่งประเทศไทย

ข้อความใดอธิบายเกี่ยวกับสถาบันทางสังคมได้ถูกต้องที่สุด

1. สถาบันทางสังคมเกิดจากกลุ่มต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน
2. สถาบันทางสังคมทุกสถาบันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
3. สถาบันทางสังคมต้องมีประวัติยาวนานจึงจะเป็นสถาบันที่สำคัญ
4. หน้าที่ของสถาบันทางสังคมคือ การมุ่งจรรโลงวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติเท่านั้น

สังคมไทย

ลักษณะสังคมไทย - เป็นสังคมเกษตร มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว การศึกษาเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีการเคลื่อนย้ายถิ่น ใช้ปัจจัยสังคม-เศรษฐกิจแบ่งชนชั้น

สังคมเมือง	สังคมชนบท
1. ครอบครัวเดี่ยว (ขนาดเล็ก) 2. ความสัมพันธ์แบบทุติยภูมิ 3. เป็นเมืองขนาดใหญ่ ศูนย์กลางการศึกษา อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม บริการ 4. มีความแตกต่างด้านอาชีพ ศาสนา ภาษา ประเพณี 5. มาตรฐานการดำรงชีวิตสะดวกสบาย 6. จำนวนคนมาก แข่งขันกันมาก 7. วัฒนธรรมจิตใจอยู่ใต้อิทธิพลตะวันตก 8. การเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว	1. ครอบครัวใหญ่ (ขยาย) 2. ความสัมพันธ์แบบปฐมภูมิ 3. เป็นเมืองขนาดเล็ก สังคมเกษตร 4. มีความคล้ายกันด้านอาชีพ ศาสนา ภาษา ประเพณี 5. มาตรฐานการดำรงชีวิตต่ำ 6. จำนวนคนน้อย แข่งขันกันน้อย 7. ยึดมั่นในวัฒนธรรมไทย ขนบธรรมเนียมไทย มากกว่า 8. การเปลี่ยนแปลงช้า

ตัวอย่างข้อสอบ

อีก 10 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมีแนวโน้มทางสังคมไปในลักษณะใด

1. ความต้องการบริการของประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น
2. คนในชนบทกับคนในเมืองมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันมากขึ้น
3. อายุขัยเฉลี่ยของประชากรลดลง
4. คนในเมืองและชนบทจะย้ายถิ่นน้อยลง

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางสังคม กระบวนการ รูปแบบ แบ่งได้ 2 ประเภท

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ความสัมพันธ์ ขนาด ประเภท สถานภาพ ฐานะ	หมายถึง การเปลี่ยนรูปแบบวัฒนธรรม วิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ความรู้ บรรทัดฐาน เทคโนโลยี

ตัวอย่างข้อสอบ

ข้อใดคือการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

1. คนไทยนิยมใช้สินค้าไทยมากขึ้น
2. เด็กไทยนิยมบริโภคอาหารญี่ปุ่นมากกว่าอาหารไทย
3. คนไทยติดต่อสื่อสารกันทางโทรศัพท์มือถือกันมากกว่าการเขียนจดหมาย
4. การอยู่ร่วมกันของหนุ่มสาวไทยก่อนแต่งงานเพิ่มมากขึ้น

ข้อใดไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

- 1.สตรีไทยมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น
2. เทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียมทำให้ขยายการศึกษาไปยังท้องถิ่นห่างไกลได้
3. สิ่งประดิษฐ์จากภูมิปัญญาพื้นบ้านในทุกชุมชนได้รับการส่งเสริมมากขึ้น
4. ความเชื่อทางไสยศาสตร์ในชุมชนเมืองน้อยลง